

ADVIES Nr. 1.528

Zitting van woensdag 9 november 2005

Uitvoering van het Europese vrijwillige kaderakkoord van 16 juli 2002 over telewerk

x x x

2.010-1
2.064-1

A D V I E S Nr. 1.528

Onderwerp : Uitvoering van het Europese vrijwillige kaderakkoord van 16 juli 2002 over telewerk

Het Dagelijks Bestuur van de Nationale Arbeidsraad heeft beslist het vraagstuk van de uitvoering van het Europese vrijwillige kaderakkoord van 16 juli 2002 over telewerk in behandeling te nemen.

Het onderzoek van dat vraagstuk werd toevertrouwd aan de commissie Individuele Arbeidsverhoudingen.

Op verslag van die commissie hebben de in de Nationale Arbeidsraad vertegenwoordigde werkgevers- en werknemersorganisaties op 9 november 2005 een collectieve arbeidsovereenkomst betreffende het telewerk gesloten.

Daarnaast heeft de Nationale Arbeidsraad, ook op verslag van die commissie, op 9 november 2005 het volgende advies uitgebracht.

x

x

x

ADVIES VAN DE NATIONALE ARBEIDSRAAD

I. INLEIDING

De Raad heeft het Europese kaderakkoord van 16 juli 2002 over telewerk onderzocht. Hij constateert dat het kaderakkoord werd gesloten door de Europese sociale partners, die vinden dat telewerk enerzijds een manier is waarop ondernemingen en overheidsinstellingen de organisatie van de arbeid kunnen moderniseren en anderzijds een manier waarop werknemers hun werk en hun privé-leven op elkaar kunnen afstemmen en die hun een grotere autonomie verleent bij de vervulling van hun taken.

De sociale partners vinden ook dat, om ten volle profijt te trekken van de informatiemaatschappij, deze nieuwe vorm van arbeidsorganisatie op een zodanige wijze dient te worden gestimuleerd dat flexibiliteit en zekerheid hand in hand gaan, de kwaliteit van banen wordt bevorderd en de kansen van gehandicapten op de arbeidsmarkt worden vergroot.

De Raad wijst er bovendien op dat het voornoemde kaderakkoord tot doel heeft op Europees niveau een algemeen kader voor telewerk tot stand te brengen dat door de leden van de ondertekenende partijen moet worden uitgevoerd overeenkomstig de procedures en gebruiken die in de lidstaten eigen zijn aan de sociale partners.

De in de Nationale Arbeidsraad vertegenwoordigde werkgevers- en werknemersorganisaties hebben bijgevolg besloten een collectieve arbeidsovereenkomst te sluiten om het kaderakkoord om te zetten in Belgisch recht, voor de materies die onder de bevoegdheid van de sociale partners vallen.

Het advies geeft eerst een overzicht van de essentiële punten van die collectieve arbeidsovereenkomst en doet daarna voorstellen over punten die bij wet of regelgeving moeten worden geregeld.

II. DE COLLECTIEVE ARBEIDSOVEREENKOMST

De collectieve arbeidsovereenkomst beoogt de vaststelling van de hoofdbeginselen met betrekking tot de regeling van telewerk.

Telewerk wordt gedefinieerd als een vorm van organisatie en/of uitvoering van het werk waarin, met gebruikmaking van informatietechnologie, in het kader van een arbeidsovereenkomst werkzaamheden die ook op de bedrijfslocatie van de werkgever zouden kunnen worden uitgevoerd, op regelmatige basis en niet incidenteel buiten die bedrijfslocatie worden uitgevoerd. De overeenkomst heeft geen betrekking op de zogenaamde mobiele werknemers, dat wil zeggen wier mobiliteit noodzakelijk deel uitmaakt van de wijze van uitvoering van de arbeidsovereenkomst, zoals handelsvertegenwoordigers, medisch afgevaardigden, thuisverpleegsters.

Telewerk kan worden verricht in de woning van de telewerker of in elke andere door hem gekozen plaats. Telewerk vindt plaats op vrijwillige basis zowel voor de betrokken werknemer als voor de betrokken werkgever.

Voor iedere telewerker afzonderlijk moet een schriftelijke overeenkomst worden opgesteld uiterlijk op het ogenblik dat de telewerker begint met de uitvoering van zijn overeenkomst. Voor de reeds lopende arbeidsovereenkomst moet een schriftelijk aanhangsel worden opgesteld. Dat geschrift moet een aantal door de overeenkomst bepaalde vermeldingen bevatten. Bij ontstentenis van een schriftelijke overeenkomst heeft de telewerker het recht zijn werkzaamheden op de bedrijfslocatie van de werkgever te verrichten of terug te keren naar de bedrijfslocatie van de werkgever.

Wat de arbeidsvoorwaarden betreft genieten telewerkers dezelfde rechten als vergelijkbare werknemers die op de bedrijfslocatie van de werkgever werken. Om rekening te houden met de bijzondere kenmerken van telewerk kunnen specifieke aanvullende collectieve en/of individuele overeenkomsten gesloten worden. De telewerkers worden geïnformeerd over de arbeidsvoorwaarden en met name over de aanvullende voorwaarden.

Binnen het kader van de in de onderneming geldende arbeidsduur organiseren de telewerkers zelf hun werk. Voor telewerkers gelden dezelfde werkbelasting en prestatienormen als voor vergelijkbare werknemers die hun werkzaamheden op de bedrijfslocatie van de werkgever verrichten.

De overeenkomst voorziet in een aantal bepalingen over apparatuur en pannes, met name wat de kosten betreft.

De werkgever moet maatregelen nemen ter bescherming van de gegevens die door de telewerkers voor professionele doeleinden worden gebruikt en verwerkt. De werkgever informeert de telewerkers over de wetgevingen en de in de onderneming geldende regels inzake de bescherming van gegevens. De telewerkers moeten die wetgevingen en regels naleven.

De werkgever informeert de telewerker ook omtrent het ondernemingsbeleid inzake veiligheid en gezondheid op het werk. De interne preventiediensten hebben toegang tot de werkplek van de telewerker om te controleren of de geldende regelingen inzake gezondheid en veiligheid op correcte wijze worden toegepast. Indien het telewerk wordt verricht in een bewoond lokaal, moet een dergelijk bezoek echter van tevoren worden aangekondigd en moet de betrokken telewerker ermee hebben ingestemd. De telewerkers kunnen een inspectiebezoek aanvragen.

Telewerkers hebben dezelfde rechten op scholingsfaciliteiten en mogelijkheden voor loopbaanontwikkeling en genieten dezelfde collectieve rechten als de werknemers die op de bedrijfslocatie van de werkgever werken.

III. VOORSTELLEN BETREFFENDE DE PUNTEN DIE BIJ WET OF REGELGEVING MOETEN WORDEN GEREGLD

De Raad constateert dat een aantal punten die verband houden met de tenuitvoerlegging van het Europese vrijwillige kaderakkoord van 16 juli 2002 over telewerk niet bij collectieve arbeidsovereenkomst kunnen worden geregeld.

- A. De Raad vindt dat telewerk niet mag worden beschouwd als een vorm van huisarbeid, zoals geregeld door titel VI van de wet van 3 juli 1978 betreffende de arbeidsovereenkomsten. Afgezien van het ondergeschikt verband met de werkgever stroken de andere voornoemde bepalingen betreffende de huisarbeid immers niet met de realiteit van het telewerk, in het bijzonder het idee dat is vervat in artikel 7 van de collectieve arbeidsovereenkomst nr. 85 van 9 november 2005 betreffende het telewerk, dat voorziet in een gelijke behandeling van de telewerker en de vergelijkbare werknemers die op de bedrijfslocatie van de werkgever werken, wat de arbeidsvoorwaarden betreft.

De Raad verklaart duidelijk dat het zijn bedoeling is telewerk te onderwerpen aan de algemene bepalingen van de voornoemde wet van 3 juli 1978, namelijk titel I (algemene bepalingen), titel III (de arbeidsovereenkomst voor bedienden) en titel VIII (slotbepalingen); dit betekent dat de situatie van telewerk op zich niet tot gevolg heeft dat de band van juridische ondergeschiktheid in het kader van de arbeidsverhouding tussen de partijen, op de helling wordt gezet.

De Raad heeft geen nieuw soort van arbeidsverhouding willen creëren. Hij is immers van oordeel dat de schriftelijke overeenkomst zoals bedoeld in de door hem gesloten collectieve arbeidsovereenkomst betreffende het telewerk, moet worden geacht de specifieke regels die ingevolge die overeenkomst op de telewerkers van toepassing zijn te willen regelen, met name de regels die verband houden met het feit dat het toezicht en de directe controle de facto onmogelijk worden gemaakt of worden bemoeilijkt, wat geen afbreuk doet aan het feit dat de telewerkers zijn tewerkgesteld in een band van juridische ondergeschiktheid.

De Raad drukt dan ook de wens uit dat de wetgever dienaangaande de nodige wetgevende maatregelen neemt. Hij vestigt de aandacht van de regering op het feit dat die wetgevende maatregelen het best zo snel mogelijk worden genomen, aangezien de door hem gesloten collectieve arbeidsovereenkomst bepaalt dat ze in werking treedt op dezelfde datum als die wetgevende wijzigingen en op zijn laatst op 1 juli 2006.

Hij verduidelijkt ook dat de arbeidswet van 16 maart 1971 volledig van toepassing is op de telewerkers. Dat verwijst naar het begrip "arbeidstijd".

- B. De Raad constateert ook dat de wet van 8 april 1965 tot instelling van de arbeidsreglementen niet tegemoetkomt aan de realiteit van de telewerkers zoals ze zijn gedefinieerd in de collectieve arbeidsovereenkomst nr. 85 van 9 november 2005 betreffende het telewerk. Hij dringt er dan ook op aan dat die wet wordt aangepast opdat hij tegemoetkomt aan de bepalingen van de artikelen 6 en 8 van die collectieve arbeidsovereenkomst. De Raad drukt de wens uit te worden geraadpleegd over het desbetreffende ontwerp van wetswijziging.
- C. De Raad constateert bovendien dat de wet van 4 augustus 1996 betreffende het welzijn van de werknemers bij de uitvoering van hun werk en de ermee samenhangende verordenende bepalingen van toepassing zijn op de telewerkers. Hij vindt het echter geraden na te gaan of een aantal bepalingen van die wetgeving niet moeten worden aangepast rekening houdend met het specifieke karakter van het telewerk.

Hij herinnert er in het bijzonder aan dat de door hem gesloten collectieve arbeidsovereenkomst met name bepaalt dat de bevoegde interne preventiediensten toegang hebben tot de werkplek van de telewerker om te controleren of de geldende regelingen inzake gezondheid en veiligheid op correcte wijze worden toegepast en dat, indien het telewerk wordt verricht in een bewoond lokaal, een dergelijk bezoek van tevoren moet worden aangekondigd en de telewerker ermee moet hebben ingestemd.

De Raad drukt de wens uit dat diezelfde principes worden opgenomen in de regelgeving over de externe diensten voor preventie en bescherming op het werk.

- D. Verder is de Raad van mening dat de problematiek van de arbeidsongevallen tijdens de uitvoering van telewerk moet worden geregeld. Het zou wel eens moeilijk kunnen zijn de arbeids- en privé-situaties van elkaar te onderscheiden wanneer het telewerk in de woning van de telewerker of in een bewoond lokaal wordt verricht. Er zouden bovendien oplossingen moeten worden gevonden met betrekking tot het leveren van het bewijs van het arbeidsongeval. Hij vindt derhalve dat het beheerscomité van het Fonds voor Arbeidsongevallen zich over die vraagstukken moet buigen.
- E. Ten slotte verzoekt de Raad de regering om voor de werknemers waarop de wet van 5 december 1968 betreffende de collectieve arbeidsovereenkomsten en de paritaire comités niet van toepassing is dezelfde regels vast te stellen als die welke in de door hem gesloten collectieve arbeidsovereenkomst zijn bepaald en die welke in dit advies zijn voorgesteld.
